

Diese Flechte war bisher nur aus Japan von der Insel Jesso bekannt (cfr. BIRTER l. c.).¹ Die oben beschriebene Flechte hat J. F. Rock in China gesammelt. Der Standortartikel lautet „Plants of Yunnan, China. Yangtze watershed, Prefectural District of Likiang, eastern slopes of Likiang Snow Range. No. 11760. J. F. Rock, Collector. May—October, 1922.“ Das Exemplar trug als Inventarnummer: No. 10104.

2. Einige Flechtendaten aus der Umgebung von Constantinopel (Stambul). Diese Flechten hat J. NEMETZ gesammelt; die Sammlung befindet sich im Herbar des botanischen Gartens zu Wien. Die Flechten sind die Folgenden: *Peltigera canina* (L.) WILLD. Kiat-Hané, sub *P. can.* *P. rufescens* (WEIS.) HUMB. sub *P. can.* und *P. subcanina* var. *glabrescens* GYEL. Belgrader Wald, sub *P. can.*; Kaisch-Dagh.

3. *Peltigera meridiana* GYELNIK (n. sp.). A *Peltigera dolichorhiza* NYL. differt thallo pellucido. Brasília: Alto do Itaculumi, Ouro Preto. Leg. DAMAZIO, no. 951, sub *P. polyd.* in hb. Museum Wien.

Egy exotikus üszög előfordulása Magyarorszában.

Über das Vorkommen eines exotischen Brandpilzes in Ungarn.

Irta: }
Von: } **Dr. Moesz Gusztáv** (Budapest).

GREINICH FERENC káplán úr, akinek a Magy. Nemz. Múzeum már oly sok érdekes és ritka gombát köszönhet, 1926 aug. 28-án Nagybarackán (Bács-Bodrog m.), a Duna partján egy olyan üszögfajt talált, amely Európából még nem volt ismeretes. Ezt a gombát eddig csak Amerikában (Argentina és az Egyesült Államok), Afrikában (Egyptom, Keletafrika, Középső Afrika) és Ázsiában (Keletindia) találták különféle *Polygonum*okon. Ez a feltűnő üszög a *Polygonum*-félék virágzatában tekintélyes, sötétbarna, ibolyásbarna gubacsokat idéz elő.

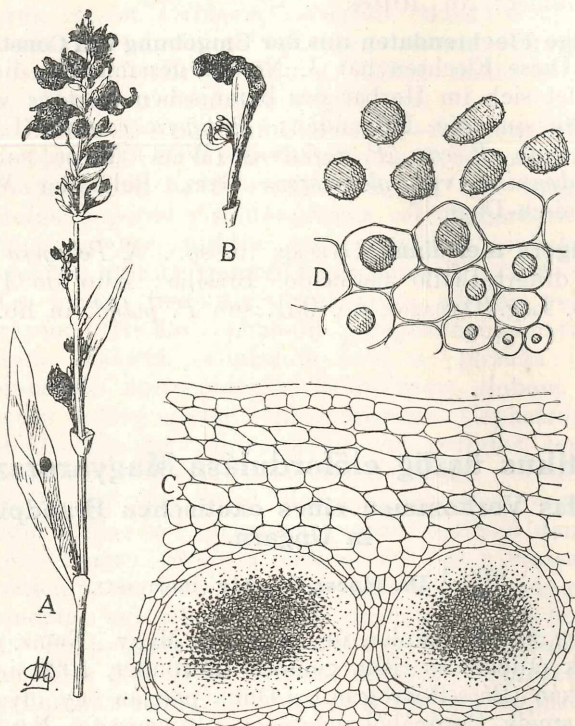
GREINICH, aki kérésenre ezrével gyűjtötte az üszögös *Polygonum*-féléket², eleinte csak egyetlen egy darabot talált ebből a gubacsos *Polygonumból*. Felismerve ennek a gombának az érdekes voltát, arra kértem őt, hogy a gombának több példában való

¹ ZAHLBR. l. c. schrieb irrthümlich „Insula Java.“

² *Polygonum hydropiperen*: *Ustilago Cordai* LIRO, *Polygonum miten*: *Ust. muricata* LIRO, *Polyg. tomentosum*: *Ust. reticulata* LIRO. Ezek meghatározásában J. IVAR LIRO, az *Ustilago*-félék kiváló monografusa segített. Fogadja ezért e helyen is köszönetemet!

megtalálása érdekében kísérje figyelemmel a *Polygonum*okat. Fáraozását siker koronázta, mert szinte postafordultával nagyobb számban küldött belőle. Kár, hogy az anyag javarésze már szét-töredező, porladozó állapotban volt.

A gazdanövény: *Polygonum lapathifolium* L., a rajta élő gubacsot okozó üszög: az *Ustilago austro-americana* SPEG. (1881),

Sphacelotheca austro-americana (SPEG.) LIRO.

A. A gombaokozta gubacs képződés a *Polygonum lapathifolium* virágzatában és levelén. Term. nagys. — B. Egy gubacsá átalakult virág, melyben csak a virágtakaró egy része torzult el. 3-szor nagy. — C. A gubacsos szövet egy kis része a felületről, benne két kamra, ezekben spórák. 100-szor nagy. — D. A kamra belsejének egy része: fiatal és kifejlődött spórák. 800-szor nagyítva.

amely gomba számára G. v. BECK (1894) a *Melanopsichium* génuszt állította fel. LIRO (1924) ezt az új génuszt feleslegesnek találta, mert a gomba az ő véleménye szerint a *Sphacelotheca* génuszba tartozik.¹

¹ G. v. BECK in Schedae ad Krypt. exs. Cent. I. (Annalen d. k. k. Naturhist. Hofmus. Wien, 1894, p. 122): *Melanopsichium austro-americanum* (SPEG.) G. v. BECK. — J. IYAR LIRO: Die Ustilagineen Finnlands I. Helsinki, 1924. p. 150: *Sphacelotheca austro-americana* (SPEG.) LIRO.

Ez az üszög a *Polygonum lapathifolium*-nak virágzatában elsősorban a virágtakarókat támadja meg, azokat nagyobbakká, vastagabbakká, porcosakká és sötétvörös színűre, majdnem feketére változtatja át. A gubacsképződés olykor a virágtakarónak csak egy részére szorítkozik, máskor kiterjeszkedik az egész virágra, sőt ugyanazon a növényen az egyik levélen is kifejlődött fekete, kidudorodó folt alakjában. A gubacsképződmény felülete egyenetlen, szemölcsös; belseje pedig kamrás szerkezetű. A kamrák többé-kevésbé gömbölydedek, sűrűn állók és telve vannak spórával. A spórák barnaszínűek (nem ibolyások!), gömbölyűek, elliptikusak, vagy legömbölyödött csúcsokkal 3—4-szögletesek; faluk eléggé vastag, apró, de jól látható, lazán álló szemölcsökkel, 7—10·5 μ hosszúak, 5—7·5 μ szélesek; a gömbölyű spórák átmérői is ilyen határok közt vannak.

A spórákat szintelen nyálka tartja össze, ezért nem porzanak szét. A nyálkás anyagban, főképpen a kamra felülete közelében, ki nem fejlődött spórák is vannak. A kamra falát a gazdanövény összelapított sejtjei alkotják, melyek fala megsárgul vagy megbarnul. A Magy. Nemz. Múzeum herbáriumában megvizsgáltam az északamerikai Missouriból és a keletindiai Pusa-ból származó gombákat. Ezek szerkezete teljesen azonos a magyarországi gombával, úgy hogy semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy a hazánkban talált gomba azonos a *Sphacelotheca austro-americana* (SPEG.) LIRO-val.

Összehasonlításként közlöm a spórák méreteit:

Missouri, (U. S. A.)	<i>Polygonum virginianum</i> :	7·5—12 × 7·5—11 μ
"	<i>incarnatum</i>	7·5—14 × 7·5—12 μ
Pusa, (Kelet-India)	<i>glabrum</i> :	9—14 × 7·5—11 μ
Nagybaracska (Magyar.) „	<i>lapathifolium</i> :	7—10·5 × 5—7·5 μ

A magyarországi gomba spórái valamivel kisebbek.

Ustilago austro-americana SPEG., die neuerdings von LIRO in die Gattung *Sphacelotheca* (*Sph. austro-amer.* [SPEG.] LIRO) versetzt wurde, hat Herr FRANZ GREINICH, der sich schon so oft als glücklicher Finder bewährt hat, auf *Polygonum lapathifolium*-Blütenständen bei Nagybaracska im Komitate Bács-Bodrog am 28. VIII. 1926 entdeckt. Dieser Pilz bildet auf den von ihm befallenen Blütenständen ansehnliche, braunviolette Pilzgallen, die sich in erster Linie an den Blütenhüllen, viel seltener auch an Blättern bilden.

Er wurde bisher in Nord- und Südamerika, Afrika und Süd-Asien beobachtet und war bisher aus Europa nicht bekannt.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1927

Band/Volume: [26](#)

Autor(en)/Author(s): Moesz Gusztáv

Artikel/Article: [Über das Vorkommen eines exotischen Brandpilzes in Ungarn 47-49](#)